

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 5

Tilleggsspørsmål nr.

Emne: *Vassbering*Oppskr. av: *Anders Solaas*(adresse): *Stodhús*Fylke: *Hordaland*Herad: *Klaabandsete*

Bygdelag:

Gard: *Solaas*G.nr. *70* Br.nr. *1*

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Det har vore mykje bruka, og er det tidvis ennå der det utgjer ei innlagt vaku, aa bera vaku med vassak og 2 bytter. Ein kalla reidstapen vass-sele, og den hvir ler paa baae skuldrene midt paa for halsen. Det er kjent både anten tog eller ledjer av jarn, som bytterne heng, med trebrokar om det er tog som er kjent. Til jarnledjer er det ofte kjent kroker av jarn. Vidjv skaden for tog eller ledjer har eg utgje høgt snakk om. Det er ein slik vass-sele her paa garden og er kjent iface vasselidningen frys, den har ledjer og kroker av jarn. Paa grunnegarden kjentar dei tog og trebrokar, og dei kjentar ennå aa bera alt valuet paa denne maaden. Dei andre beremaakane som er nemde i spørsmåle 1, er utgje kjende her.
2. Ueløden for koring, som er nemd i sp. 2, er utgje kjend her.
3. Shi er utgje kjent med vasstransport, men kjende er tidvis kjent.
4. I eldre tid, for ein 30-40 aar sidan, var det ofte kornme som bar valuet, men no er det nok heest mennene som har dette arbeidet.
5. Vassbering er kjent ennå her paa dei gardane som utgje har innlagt vaku, men vasselidningen frys gjerne naar det er kerrfrost om ombrane, og daa maa valuet her og enten berast eller kjørast.

6. Høyrer ein valuet, kinnar ein helst ei tømme som vert sett paa ein slide om det er snø, og dit ber mark kinnar ein kjerra, dersom vegen er bra, elles slide dra og.

7. Ca 25 % av tømme her ber innaa valuet både til kjøken og fjøs, og nokk sånt som 40% av tømme ber valuet til kjøkenet. Det er aalso nokk fleire som har innlagt velt i fjøs enn til kjøken. Men mange av tømmane er dårlege og heid ikkje valuet i tørre perioder, og mange av vasselidningane ligg gjømt, so det er rett ofte dei frye, og dra vert det anten aa bra eller kjerra.

3079

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
ADR. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY

Bygdøy i april 1948.

Tilleggsspørsmål til emne nr. 5, Vannbæring.

Vennligst svar på dette papir med blyant og send det så fort råd er i den lille konvolutten.

Brukte eller bruker en å la flyte noen gjenstander på vannet eller melken når en bar eller kjørte væskene en lengre vei for å hindre at væsken skvulper over? *Ja, for vannets vaskemånde.*

Brukte eller bruker en:

- 1) Treskiver, løse lokk (med eller uten håndtak)? *Ja*
- 2) a) Trekors? *Nei*
b) Trekors med en liten knott i midten for lettere å kunne løfte det? *Nei*
- 3) Noen trestykker? *Nei*
- 4) Gress, halm, løvkvister, store blad, gran- eller enekvister? *Ja.*
- 5) Is eller snø? *Nei*
- 6) Kjerald, skål, bøtter, trefat? *Nei*
- 7) Korkskiver? *Nei*
- 8) Hva kaller en slike ting for (skuljefjæl, flottor, bøk, flæ, flyteskiver)?
- 9) Fanns det noen forseggjorte gjenstander til det bruket? *Nei*

Det er berre naar ein kjøper vater at ein kjenner nok for skurping.
Til aa lva mjølk i hadde ein særskille tre kjerald og over disse var kjenka,
først ein sjaa, og over denne att itt linplagg. Ei treford var tungmed over
plaget og kjeraldets over kant.

3079

Herad _____
Uppteiknar _____

Hålandsdal
Anders Solås

Flord.
Häländsdal

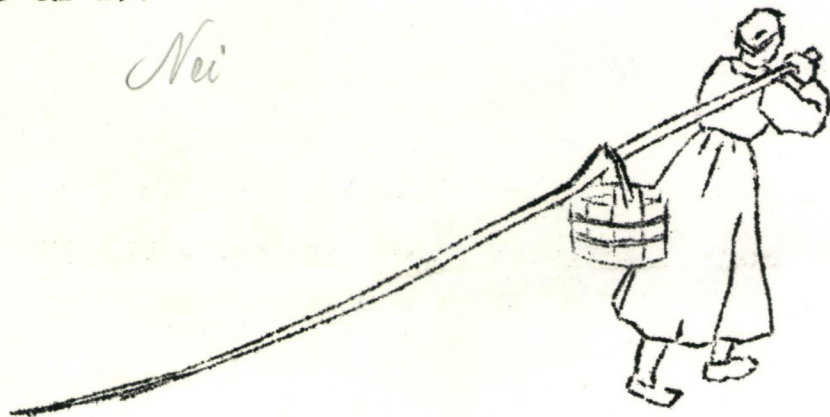
NORSK ETNOLOGISK GRANSNING
ADR. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY

Ver gild og skriv svaret med blyant på same ark.

Tilleggsspørsmål til nr. 5 Vannbæring.

I Tinn i Telemark har ein for eit par mannsaldrar sidan bore vatn på ei lang stong. Ein bar den eine enden over aksla, den andre enden drog ein etter seg på marka. Taret hekk på stonga bak ryggen at den som bar (drog). Ein liten mothake på stonga gjorde at handtaket på bötta ikkje gleid. Stonga var såpass mjuk at vatnet ikkje skvampla over. Utanom denne opplysninga kjenner ein no denne metoden berre frå Värmland i Sverige. Det kan henda at det tidlegare har vore meir vanleg å bera vatn på denne måten. Hugsar nokon i Dykkar bygd noko om det ?

Nei

Tilleggsspørsmål til nr. 12.

Finst det noko opplysning om at ein brukar eller har bruka fiskebein og fiskehovud til brensel ?

Nei.

Har ein bruka kumøkk til brensel ?

Nei.

Det har i Häländsdal herad sikkert alltid vore so pass skog at det har vore vanskeleg å bruka andre brenselmidlar enn ved, det einaste kan vera eit tross foraa enkelte skogfatige bruk.

3079